

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kényszerűtől visszavonulást
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 19.

Vakondtúrás.

Tavaszzal itt-ott megmozdul a föld. A felszín egy pontja emelkedni kezd, apró rögök hullanak szanaszét s az ember aggodva lesi, miféle erő tör fel a mélységből? Talán századok óta lenyomva tartott energia szabadul föl, keresve a világosságot az életadó napfényt, hogy át alakítsa a föld színét termékenyítő, pihent őseréjével? Mi mozgatja a nyugodt felszínt?

Hamar megláthatjuk. A rögök gyorsabban emelkednek az ismeretlen erő felszínre jut s kibúvik a sötét lyukból a rusnya vakond.

Nem világosság kellett ennek, férgekre vadászott és elkorcsosult szeme nem bírva a nap fényt, rohan vissza a földbe, hol jótékony sötétség és sok-sok pondró van. Fent jártat két dombocskára jelzi, mely akadály a kaszának, felbontására van a vigyázatlan járó-kelőknek s melyek miatt nem nőhet fü, vagy buza hosszú ideig.

Nem földrengés az, ami rázza a világot, hanem vakondoknak munkája, mely a felszínig jutott.

Bünök, miknek gyanujától is védekeztek régen az emberek, ma nappal is a piaczon járnak s a földnek békés felszíne, a békés idők nyomán felvirult civilizáció buzatáblája megvagyonosodott a sok durva vakondtúrástól.

A képzőművészet mezején kibújt a szécsesszió, bizonyos lelki eltorzultság külső jele, az irodalmon, hol a lélek legnemesebb ideáljai nőttek a testiség buja érzelmek világa turta fel magát a színi irodalom berkében nincs maradása Thália papjainak, mert Bakhus mámoros csapatai lepték el, a jog tereit az anarchia, szociális utópia boronálta fel, a felelősség elvét az »öröklött terheltség« könnyű köpönyege takarja.

Mindmeggannyi ronda vakondtúrás, mely miatt nem nőhet a vetés, mindmeggannyi emlékei a prédát kutató vakondoknak.

Egyik sem való arra, hogy napfényen éljen, visszabúvik oda, honnan az időjárás folytán kimerészkedett, vissza a sötétbe.

De van egy fajta vakond, mely nem egyenes irányban tur felfelé, hanem közvetlenül a föld szín alatt, a gyökerek között. Ennek mi sem jelzi közvetlenül az utját, csak később az elvágott gyökerű növények pusztulása.

Társadalmi téren ilyen a szabadkőművesség. Katholikus helyen katolikusok, zsidó helyen zsidók, simulnak a felszínhez. Ha a liberálisok az erős, akkor liberálisok, ha a szociálisok, akkor szociálisok, vagy egyszerre mind a kettő bár a szociálisok egyenes reakciója ipargazdasági téren a liberálisoknak. De mindenhez csak azért simulnak, hogy a gyökereik rágódjanak. Semmit

előbbre nem vittek soha, de mindenből kiéltek amennyit lehetett.

Ott vannak a hallatlan olasz panamák, anyagi téren mutatják a szabadkőműves kormányzat utjait; ott vannak a francia besugási botrányok a szabad gondolkozás terén mutatják a gyökérrágó munkát s ami mindenkinél a legszentebb, a lélek meggyőződése, a hit, ez van legjobban veszélyeztetve akna munkájukkal.

Jogot követeltek maguknak a szabadgondolkodáshoz s ahol elég botorul megadták nekik a felelőtlen, ellen nem őrzött akna munkához a jogot, ott a legdurvább kézzel, a terrorizmus és besugás eszközeivel üldöznek másokat hitükért, meggyőződésükért.

Legerősebbeknek Franciaország hallatlanul korrumpált földjén érzik magukat, itt már nyíltan ütögetik ki fejüket a földből:

F... Blatin testvér, a páholynagy-mesterek egyike, a szabad gondolkozás nemzetközi nagygyűlésén ezeket mondotta: Ezekbe az épületekbe, melyek századok óta emelkedtek mindenfelé a vallási babona számára, a papság egyeduralmának alávetve, nemsokára mi kapunk meghívást, hogy ott hirdessük tanainkat és addig nem nyugszunk, míg a zsolttárcsák helyett, melyek még mindig hangzanak ottan, ami kalapácsaink ütéseit és szertartásos fölkiáltásaink hangját nem fogják visszhangoztatni azok a merész ivboltozatok és sűrű oszlopsorok.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kereszt diadala.

Hirt: Rasid.

A K. u.-i második században patkók csatogása verte föl Korinthusban az éj néma csendjét. Egy fiatal vitéz vágatott végig a néptelen utcán, egyre sarkalva tajtékzó-lihegő paripáját. Végre egy diszes palota előtt megrántja a kantárszárát: az agyonhajszolt állat fáradtan rogyik térdére.

— Nyisd már ki az ajtót, Phisostratos! szolt a jövevény türelmetlenül, amint a kaput megzörgette.

Belülről csoszogó léptek hallatszottak, majd egyet csikordult a zár s az ajtó felnyílt. A kilincsen egy öreg rabszolga tartotta csinos, szikár kezét. Az arca sápadt, beesett volt, egy hosszú élet viharát lehetett róla leolvasni.

— Isten hozott, jó uram — szolt Phisostratos — beh régen vártalak már.

— No öreg talán csak nincs valami baj? — szolt az ifju aggodva.

— Kerülj beljebb uram, azalatt a hónap alatt, míg távol voltál nagyot fordult a világ sorja. Az öreg rabszolga felvezette az ifjut a fényes lépcsőzeten egy ragyogó terembe és helylyel kínálta meg.

— Beszélj, beszélj már — kiáltott az ifju vagy vezess Admirához!

— Sajnálak lovag, ma nem láthatod meg kedvesedet.

— Nem-e? Hahaha! Ezelős vagy te, öreg? Portano Luciusnak mondd ezt? Nekem, aki nem egyszer karddal nyitottam magamnak utat hozzá az ellenség legsűrűbb sorain keresztül?

— Csendesedjél, fiatal vitéz! Az öreg Phisostratos még sohasem hazudott: te ma nem fogod meglátni hitvesed. Ő hozzá nem törhetsz utat magadnak kardoddal most.

— Meghalt? — kérde Lucius halálsápadtan.

— Nem. De hallgasd meg először mik történtek távolléted alatt. Admirának, szeretett hitvesednek fia született, de az Olympuson lakozó örökéletű istenek nem engedték meg neki, hogy egykor hazájának dicsőségére váljék.

— Meghalt? Beszélj világosabban! — szolt az ifju.

— Nem halt meg, rosszabb sors érte őt annál; az előljáróság nem tartotta méltónak e hon kebelébe fogadni: kitétték a Taygetos hegyére s azóta nyomorultan elveszett...

Luciusnak egy könnyesepp gördült le szép arczán.

— A haragcsapása sujtja egymásután az Olympus hiveit — folytatta tovább az öreg rabszolga. Az »uj hit« követői egy sétájuk alkalmával elragadták Varyos Agappost és leányát, a te hitvesedet!

Az ifju fájalmában visszatántorodott, aztán kardjához kapott, arczán a szégyen és harag pirja égett.

— A Thermopilaik hősei ivadékával ily méltatlanul banni! De él bosszum s ha eddig szájalom nélkül láttam a keresztények vérenek hullását, ezentúl gyönyörrel fogom nézni s amerre én hordom a kardomat ott biborszinű lesz a föld, s amerre én vezetem a légiómat, ott a keresztények házával nappallá varázsolom az éjszakát!

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó-czég

■ Szövetek és bélek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costumok**, valódi angol **SZÖVETEK** nagy választékban.

Nos! hát ez nyílt beszéd. Lám nem földrengést csináltak, csak turtak, nem világosság kell nekik, hanem zsákmány.

De hát mit akarnak ők a templomokkal? Templomban prédikálni szoktak napal is égő gyertyák mellett, nem berugaszkodásokat csinálni — sőtélben. Mi keresetük volna ott nekik a nyilvánosság szent épületeiben?

A vakond hamar elpusztul a felszínen. Csak bujjanak elő legalább igaz színükben látszanak majd.

Nem elemi erők csak préda után turóvakondok. Fájdalom, hogy prédájuk minden velük ellenkező szabad gondolat s a lélek szent hite.

A francia eseményeket nem szabad elfelejteni, annál kevésbé, minél mélyebben hallgatnak a »magyar« lapok róla.

P—y.

Héderváry a királynál.

Héderváry Károly gróf tegnap audiencián volt a királynál. Közvetlenül azután, hogy Beck báró kihallgatáson fogadott egy volt magyar képviselőt, aki egyik nagy magyar lapnak hozta kihallgatásáról interjuot. Héderváry miniszter birtokáról, Hédervárról érkezett ide. Audienciája egy óráig tartott és audienciája után visszautazott Hédervárra. Hír szerint ennek az audienciának a politikához semmi köze. Ama ügyekről tett volna Héderváry Károly miniszter jelentést, amelyet ama megtartandó minisztertanácson intéz el a Tisza-kabinet Budapesten idéző néhány tagja. Valószínű, hogy a szerdai minisztertanácson a Tisza kabinet utolsó minisztertanácsa lesz.

A biharmegyei függetlenségi párt szervezése.

A biharmegyei függetlenségi párt szervező bizottsága tegnap délelőtt tartotta értekezletét a Széchenyi-szállodában, ahol nagy számmal jelentek meg a bizottság tagjai.

A gyűlésen Nadányi Károly, a szervezőbizottság elnöke elnökölt s ott voltak többek közt Leszkay János, Kiss Sándor (B.-Ujfalu), Nadányi Gyula, Szabó József, Hadházy-Bene

Gábor (Bárán), Kerekes Elek (Élesd), Pószgay Károly (Székelyhid), Bodó Bertalan (Ugra), Sebess Gyula (Tenke), Fényes Zoltán, Borbély Lajos (Bihar), Nadányi Jenő, Adorján Emil, dr. Halász Lajos, Kelecs József és Sas Ede, a szavazó bizottság jegyzője.

A megjelenteket Nadányi Károly üdvözölte, majd Sas Ede jegyző felolvasta a berettyóújfalui párt által készített szervezeti tervet, amely a pártszervezés pontjainak alapjául szolgál. A tervezet minden pontját alaposan megvitatták s megbízták a bizottság jegyzőjét, hogy az elhatározott apróbb módosításokat vigye keresztül. A tervezetet aztán kinyomtatják és a megye összes függetlenségi képviselőinek, valamint a kerületi pártelnököknek megküldik, hogy esetleges megjegyzéseiket az elnökséggel még a közgyűlés előtt közöljék.

A párt alakuló nagygyűlését május keddién tartja, amelyen Zichy Jenő gróf is jelen lesz, aki a párt diszelnökségét elfogadta. A nagygyűlés délelőtt 10 órakor lesz a Zöldfászálló nagytermében s arra a párt minden tagja hivatalos. A nagygyűlésen állapítják meg véglegesen a szervezet szabályait s megválasztják a tisztkart, vagyis a központi vezetőséget, amire a jelöléseket már a tegnapi értekezleten megejtették.

Adorján Emil dr., Kerekes Elek, Sas Ede és mások kifejtették, hogy a pártszervezés körül Nadányi Károly már eddig is mily lelkes és áldozatkész tevékenységet fejtett ki s már is érdemeket szerzett magának. Az egész vármegye függetlenségi híveinek óhaja, hogy az elnökséget Nadányi Károly fogadja el. Nadányi Károly meleg szép szavakban köszönte meg a bizalmat s a jelölést elfogadta. A nagygyűlés elé tehát a következő jelöléseket terjesztik:

Elnök: Nadányi Károly.

Társelnökök: a tizenkét kerület függetlenségi pártjának elnökei.

Főjegyző Sas Ede.

Jegyzők: Fráter Pál dr., Kiss Sándor.

A harmadik jegyzői állás betöltését egyelőre függőben hagyták, de kimondták, hogy arra a párt egy román ajku polgártársukat fogja megnyerni.

Megemlítendő még, hogy a berettyóújfalui pártnak a szervezésére vonatkozólag készített alapos, gondos munkálatáért Adorján Emil dr. indítványára egyhangulag köszönetet szavaztak.

A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

A szabadelvűpárt programja.

A szabadelvűpárt részletes programja megjelenik husvét után. Tisza István gróf most dolgozik rajta Ugrán. A programot bátran elnevezhetik majd a király programjának, mert egyes pontjai a király előzetes tudomásával szövegeztettek. Itt azt hiszik, hogy az új pártalakulásnak ez a program lesz az alapja.

A város rendezése.

— A szépművészeti és közlekedési szakbizottság ülése. —

Érdekes, a város szépművészete és rendezése szempontjából fontos kérdésekkel foglalkozott tegnap Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága.

Az egyik kérdés a fő-utcai remek hársfasor kipusztítása volt. Ez a fasor egyik szépsége Nagyváradnak s most kiakarják pusztítani. Az még érthető, hogy a Fő utca Párispatak melletti részén ki akarják vágni ezeket a szép fákat, de legalább a közlekedéstől, illetve az Ujsortól a vasutig el lehetne kerülni a remek fák kipusztítását. Itt az egyenes vonalban megállapított járda mellett vannak egyenes vonalban a fák s a járda elég széles, így az új járdába bele lehetne illeszteni a régi fákat.

A szakbizottság is ellene nyilatkozott a fák kivágásának s a határozat kimondása után küldtek ki egy bizottságot, hogy vizsgálja meg az ügyet.

A másik kérdés a közözs. köfal építése volt. Erre nézve véleményezik, hogy az építést a jövő évben foganatosítsa a város.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Komlóssy József elnöke alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Dús László, Bozóky Béla, dr. Molnár Imre, Stark Gyula, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Guttmann József, Gerő Armin, Beczkay Lajos, Schwarcz Izidor, Steiner M. Albert, Kőszeghy József, Ragány János, Heller Ede, Rendes Vilmos, Moskovits Miksa és Juricskay Barna aljegyző.

Sétatér a Fő-utczán.

Kőszeghy József főmérnök előterjesztette javaslatát a Fő utca külső részének rendezésére. A Párispatak hidjától a Lukács György utcáig a régi árok helyét parkirozhatni java-

Az öreg várt míg az ifjunak enyhül a fájdalom. Ekkor köntöse alól egy serleget vett elő és Luciusnak nyújtá.

— Nézd, ifju e serleget! Ha ezt felmutatod beengednek a keresztények legtitkosabb rejtekeikbe is. De figyelmeztetek: óvatos légy, meggondolatlanúságot ne kövess el!

Lucius kikapta a rabszolga kezéből a serleget, meg se köszönte, hanem kirohant vele vadul az utcára.

Phisostratos megakartta akadályozni, de nem bírta. Kirohant ő is utána, még látta Portano Lucius délcég alakját, utána kiálltott teljes erejéből, de az ifju csakhamar eltűnt szeméi elől, kiáltása pedig elveszett az éjszakában, mint a haldoklónak utolsó reménye.

* * *

— Megállj! Ki vagy?

Az ifju felmutatta a serleget. Bebocsátották. Egy sötét folyosón kellett keresztül mennie, melyben csupán csak egy mécs égett, mely gyér világot vetett maga közül s Lucius a félhomályban óvatosan, minden neszre figyelve haladt előre. Végre elért a folyosó azon részére, mely kétfelé ágazott. Lucius balra ment, mert a jobb oldalon teljes sötétség uralkodott. Vakmerően haladt előre. A folyosóra egy alacsony, kopott ajtó nyílt, melyen keresztül

gyenge fény szűrődött a folyosó komor, szürke homályába. Az ifju erőt vett az izgatottság, végig simította lázban égő homlokát, aztán félénken megnyomta a kilincset. Belépett. Kicsiny kis odú volt az, melybe ismét egy másik ajtó nyílt.

Egy fáklya mellett imádkozott benne egy ősz barát.

Lucius közeledett hozzá. Az aggastyán el volt merülve imájába, fel sem pillantott.

Az ifju megszólalt. A következő pillanatban meglepetve kiálltott fel: az ősz barátban Varios Agapposra ismert!

— Eljöttem megszabadítani téged, bátyám és szegény Admirátomat.

— Szabadok vagyunk, fiam, mint az ég madarai. Itt, titkos rejtekeinkben, a katakombákban nem háborgat az Úr szolgálatában bennünket senki. Oh a halottak sokkal méltányosabbak, mint az élők, megosztják velünk lakhelyüket, siruk nyugalmát, mindenüket. És mi hálánkat másképp le nem róhatván: imádkozunk érettünk.

— De hát nem raboltak el a keresztények?

— Önként jöttem felkeresni Krisztus országát.

— Te Varios Agappos elhagynád őseid hitét, melyért ők vérüket hullatták? És éppen te, kinek ősei mind a hazáért adták életüket?

Nincsen e megírva a történet könyvében, hogy egyik ősed, Varios Licinio Agappos 26 sebből vérezve esett el Thermopylai-nél?

— Akkor Xerxes óriási serege fenyegette pusztulással szegény hazánkat, most hatalmasabb erővel kell szembe néznünk: az erkölcsök elfajulásával. Ezt az ellenséget nem lehet másképp leküzdeni, mint ha hirdetjük az Igét, az Ő országát, hol minden ember egyforma, király és szolga egyaránt elveszik büntetésüket vagy jutalmukat. Jer ifju, jer, ha szereted hazádat, ha hiszel a tulvilágban, jer, kövesd Krisztust, az Isten fiát!

— Ha ég s föld szakadna rám, szívem tépnék ki tövestül, nem esnék így! Agappos, Varios Agappos ébredj! A vér nem tagadhatja meg magát. Ébredj Agappos! — kiállt az ifju és megrázta az aggastyán kezét.

— Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus! — mondá áhitattal az ősz barát.

— De hol van Admira? Ide őt csak erővel hurcolhattátok, ő nem hagyja el ősei hitét!

Hirtelen a másik szobában egy tiszta hang csendült meg áhitattól és buzgóságtól áthatva. Admira énekelt egy zsoltosmát . . .

— Ez az ő hangja! Admira!

A következő pillanatban megnyílt az ajtó.

Férfi fehérművek nagy választékban és méret szerint is a legyorsabban készíthetők 733. Egyedüli raktár valódi »HU-MA-IM« védjeggyel ellátott amerikai cipőkből.

Angol, Olasz és belföldi kalapok. Legnagyobb választékban megérkeztek

Róth M. utóda

c z é g n é l

solja a főmérnök akként, hogy az Lukács György-utca és Ujsor közötti részen pedig a baloldali házak előtt gyalogjáró és kocsiut készíttessék s a fennmaradó részt pedig parkirozzák.

Dr Molnár Imre helyesebbnek vélné, hogy a Párispatak és Lukács György-utca közötti részt nem parkirozzák, hanem befásított sétaternek alakítanak át padokkal. Az előterjesztésnek ezt a részét Molnár indítványa értelmében fogadták el.

A fő-utcai fasor kipusztítása.

Ezután előterjesztette a főmérnök a fő-utcai fasor kivágására vonatkozó javaslatát, amelyet megdöbbenéssel fogadott a szakbizottság. A főmérnök szerint a mostani fák nem felelnek meg, sűrűk is, a gyökérzetük a járdát felszakítja. Csak olyan fákat lehet itt ültetni, amelyeket pár év múlva kicserélnek.

Steiner M. Albert, Rendes Vilmos ellene vannak a szép fák kiirtásának, amelyről a főmérnök is elismerte, hogy vandalizmus.

Molnár Imre sajnálja a fák kiirtását, de ha másként nem lehet az utcát rendezni, kénytelenségből elfogadja a javaslatot. Az új fásításnál meg kell válogatni a fajokat.

Dr Hoványi Géza szintén fájó szívvel egyezik bele a szép fák kivágásába, de választani kell, vagy járda nem lesz, vagy fa. Lehet a kipusztított fák helyett pl. gömb-akácot ültetni.

Mezey Mihály szerint az utca rendezése megkívánja a régi fák kipusztítását. Teljesen új utat kell készíteni s ebbe nem illenek be a mostani fák, az elhelyezésük miatt. Új fákat kell ültetni, teljesen egyformákat. A régi fákat már a villanyvezetésnél tönkre tették. Leghelyesebb volna nagy levelű oltott akácfákat ültetni a Fő-utcán. Ezeket minden 6—7 év után ujakkal cserélnék ki.

Dr Molnár Imre nem tartja célravezetőnek, hogy amikor kifejlődnének a fák, akkor kicserélnék. A hársfák kitünően vegetálnak a Fő-utcán s ezek ültetését ajánlja, ha a régieket kivágják.

Beczky Lajos a régi fák meghagyását indítványozta.

A szakbizottság Beczky Lajos indítványát fogadta el s a fák kivágása ellen nyilatkozott.

Ekkor azonban Hoványi Géza indítványozta, miszerint a kérdést azzal adják vissza a főmérnöknek, hogy tegyen előterjesztést, lehet-e

olyan tervet készíteni, amely szerint a fák meghagyása mellett aszfaltozzák a Fő-utcát.

A főmérnök ezt képtelenségnek tartja, a bizottság azonban kiadta a határozatot a főmérnöknek; annak az elbírálására, hogy a régi fák mennyiben hagyhatók meg, s helyettük milyen fák lennének a legalkalmasabbak, egy bizottságot küldtek ki Mezey Mihály, Bozóky Béla, Guttman József, Beczky Lajos és Kőszeghy József főmérnök tagokból.

A körözs-partfal építése.

A következő tárgy szintén a főmérnök tervezete volt, a városház melletti Körözs-partfal kiépítésére, 86 ezer korona költséggel. Erre már egy részletet a folyó évi költségvetésbe felvett a város.

Rimler Károly ellenzi a partfal kiépítését, a város pénzügyi viszonyaira való tekintettel. Égetőbb kérdések várnak megoldásra. Ez nem annyira sürgős. A munkás viszonyok sem engedik, hogy most vigyük keresztül ezen építkezést. Vegyük le ezt a kérdést a napirendről.

Dr Hoványi Géza a felelősséget az esetleg bekövetkező veszélyért a polgármesterre hárítja. Rámutat, hogy mily szükséges volna a partfal építése és ezzel szemben az utca kiszélesítése forgalmi szempontból. Ma is óriási nehézséggel kell küzdeni Körözs-utcán a forgalom lebonyolításánál, ha a villamos vasut kiépül, Teleki-utczáról is ide lesz terelve a forgalom. Elismeri a mai nehéz munkás viszonyokat, de a kiépítést jövőre vigyük keresztül.

Rimler Károly tudatában a felelősségnek, már régebben utasította a főmérnököt, hogy a kőgát kijavítására tegyen előterjesztést. Ez kevésbe kerül. Égetőbb kérdések vannak, amelyek megvalósítását az egész polgárság érdeke kívánja. Lehet, hogy a jövőben nem kell annyira minden krajczárt megtakarítani, s akkor keresztülvihető lesz a partfal kiépítése.

Kőszeghy József fejtegeti, hogy a kőgát alapja már kiromlott, s nagyobb víz esetén leomlik a part. A csuszamlások már is látszanak. A kijavítás 26.000 koronába kerülne, ennél célszerűbb a végleges kiépítés. Felelősséget nem vállal a mostani állapotokért.

Rendes Vilmos nézete szerint ki lehet a gátat javítani, de 86 ezer korona nem oly nagy összeg, hogy a végleges építést ezért elhalaszták. Az idén azonban ne építsék a munkás viszonyok miatt.

Bozóky Béla osztja a főmérnök aggodalmát. Jelek mutatják, hogy árvíznél a csuszamlás beáll. Minél előbb ki kell javítani s jövőre kiépíteni a partfalat.

Mezey Mihály a tárgyalások folytatását kívánja, mert úgy is sokáig eltartanak a tárgyalások s csak jövőre lehet szó az építésről.

A főmérnök javaslatát elfogadták azzal, hogy jövőre építtessen a város.

Városrész a hegyen.

Dr Révész Lipót ügyvéd a régi hidegser-utcai temető területét kérte házhelynek, a pénzügyi szakbizottság azonban azt javasolja, hogy nyilvános árverésen adja el a város felparcellázva a területet. — Buhl Emil és társai pedig engedélyt kérnek, hogy a fentebb említett temető mellett levő szőlő parcellázhassák s 18 lakházat építsenek. A város adjon kövezést, vizet, csatornát és világítást.

A főmérnök az engedély megadását akként javasolja, hogy az utca burkolást a saját költségükön teljesítsék, vízvezeték és villanyt ad a város, ha kötelezik magukat a vízvezeték és villanyvilágítás bevezetésére. A város által megjelölt utcavonalat tartásuk be.

Többen ellene szoltak az engedély megadásának, mert a város kiterjesztése sok költségbe kerülne a városnak. A belterületen van elég üres telek, felépítésre váró ház s ezek értéke csökken, ha uri családok tömegesen kihúzódnak a városból. A temető eladását szintén ellenzik, mert a területre a városnak szüksége lesz.

Végül kimondotta a szakbizottság, hogy az engedély megadását véleményezi, de azzal a kikötéssel, hogy ezen területet továbbra is külterületnek tekintik s a város semmi költséget s így a kövezés, vízvezeték, világítás költségét sem viseli, továbbá az építésnél kötelesek Buhl és társai a város által meghatározott vonalat betartani. A temető területének eladását pedig ellenzi a szakbizottság.

A külvárosi iskolák helyéül a külváros keleti részén lévő szabad területet, a régi iskola helyéül pedig a Széles-utczának a Nógáll-utca folytatásába levő szabad terület egy részét jelölte ki a bizottság.

UJDONSÁGOK.

Nemesi előnév.

Ismét a Pesti Hirlapban találtunk egy véletlenül nagyon találó megjegyzést. A nemesi előnévről irván, oda nyilatkozik, hogy a ki ma nemesi nevet használ, az vagy gazdag zsidó vagy antiszemita.

Ez bizony körülbelül találó is. Nem kutatja azonban a Pesti Hirlap, miért használja hát mind a kettő a nemesi előnevet?

Nem egyébért, minthogy megkülönböztesse magát egyik a zsidótól, másik a többi zsidótól. A ki pedig sem nem magyar nemes, sem nem gazdag zs., az egyszerűen — nem magyarosítja meg a nevét.

Ennek pedig oka: a történelmi magyar nevekké váló nevetséges visszaélés.

Ha egy Szemere bemutatkozik, az ember szinte kérdeni szeretné: de genere Huba, vagy de genere Schwarcz?

Ez ellen tessék valamit tenni. Ez ellen tessék czikkezni.

A mi pedig a nemesi előnevet illeti, annak ne legyen szabott ára, választások előtt a nagy kínálatra való tekintettel leszállított ára. Legyen

és egy magas, karcsu nő lépett be. Jobbjában kereszt, arczán fejedelmi méltóság volt.

Lucius hozzászót, hogy keblére ölelje.

— Megállj — szolt a nő és feléje nyujtotta jobbját — tüzd először e keresztet kebledre.

Az ifju visszatáborodott. Csüggedten lehajtott fővel szolt:

— Utolsó reményem is szétfoszlott... Megtagadlak, hogy valaha hitvesem voltál, nem vagy görög nő!

— Bármint sajog is szivem utánad, nem tehetek másként. Az én jegyesem már Krisztus, a halálomban egyesülni fogok vele!

A nő buzgó vallásosságtól áthatott szavai különös érzelmeket keltek az ifju szivében.

— Gondolj csak arra — szolt most már Admirához egész szeliden — hogy fiad ezóta elpusztulva, temetlenül fekszik az ég alatt... a Taygetos hegyén...

— Fiam él és bizom az Istenben, hogy egészsége csakhamar megjön. A te vallásod hirdetői eltasztották őt maguktól, mert erőtlen, nyomorult volt... A keresztények jóságos Istene, Krisztus mindenkit körülövez sugárzó

szeretetével, az ő apostolai megmentették az én fiamat is...

— De hátha nem a tied, akit megmentettek, csak ámitanak vele?

— Gyermekeim homlokán egy kereszt volt és erről ráismertem. De az anyai sziv még vakon is megismeri szülöttjét! — szolt a nő átszellemült arczal.

Az ifju szivét kimondhatatlan melegség, csodálatos érzelmek árja töltötte el. Kezébe vette a keresztet.

Az aggastyán szemében könnyek csillogtak. Ég felé emelte szemeit és remegő hangon szolt:

— Aldott legyen a Te szent neved Uram, Te meghallgattad öreg szolgád torró imáját...

Portano Luczius pedig térdre borult és áhitatosan imádkozott:

— Hála neked Uram, hogy az igazság utjára vezéreltél... Nyujtsd nekem segítő jobbod, hogy az erény üdvös utján megmaradhassam, tarts vissza mindattól, mi a bűn lejtőjére visz. Oh csodálatos Örök-Szeretet tekints reám! Emeld fel, tisztítsd meg szivemet! Magasztosítsd föl bűnös lelkemet!...

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek Hegedüs Armin Magyar Divatcsarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a **sok szép kész blousok**, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. Uj szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmulhatatlanul olcsók. Tisztelettel: **Hegedüs Armin** Szent László-tér Fekete-Sas szálloda kapuja mellett.

az érdemnek jutalma, nem pedig reklámczég. Ha így lesz, akkor nem kapja meg minden gazdag zsidó, — de akkor nem is fogja antiszemitizmusból használni senki.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Nagysütörtök.** Az utolsó vacsorának, a legméltóságosabb Öltáriszentség szerzésének emlékeztetést üli ma a katolikus egyház; azonban tekintettel a kereszténység mély gyászára, mely most a hívek lelkét uralja, nem fejt ki azt a pompát, mely e napot megilletné, hanem más napon ad örömeinek méltó kifejezést. A székesegyházban ma nagysütörtökön az ünnepélyes nagymisénél *Belopotocsky* Kálmán tábori püspök olajat és kryzmát szentel. A szentmise után a püspök megmossa 12 aggastyánnak a lábát. A szentmise alatt a Glóriánál elnémulnak a harangok, jelképezvén a mély gyászt, melyet az egyház ölt. A 12 apostolt délben Szmrecsányi megyés püspök nevében *Belopotocsky* tábori püspök megvendégeli és megajándékozza. Az aulában különben a szeretet-lakomára az egyházmegye papsága is összegyűl. — A premontrérend templomában, valamint a Szent László templomban és Várad-Velenczén szentmise, oltárfosztással lesz s délután Jeremiás siralmai.

* **A tábori püspök Nagyváradon.** Mint már említettük, dr *Belopotocsky* Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonok Nagyváradra érkezett, hogy a nagyheti és husvéti szertartásokat végezze a székesegyházban. Az illusztris főpap tegnap hivatalos látogatást tett az itteni helyőrségi kórházban, ahol a betegeket látogatta meg. Ezenkívül meglátogatta br. *Karg* János ezredet, a jelenlegi hely. állomás parancsnokot, továbbá a 7. huszárezred itt állomásozó csapatainak, valamint a nagyvárad 19. hadosztály tüzérezred parancsnokait.

* **Márczius 15. nemzeti ünnep.** Baja város hazafias törvényhatósága feliratot intézett az országgyűlés képviselőházához, amelyben kéri, hogy márczius 15-ét nemzeti ünnepnek mondják ki s ezt foglalják törvénybe. Baja városa ezen feliratát pártolás végett megküldötte Nagyvárad városának is.

* **Az új dandárnok.** *Schlemüller* Vilmos brigadéros nyugalomba vonulásával új parancsnokot nyert a nagyvárad 33. gyalogdandár. Ő felsége a nagyvárad 33. gyalogdandár parancsnokává *Cankl* Rezső ezredet, a Budapesten székelő Mária-Therézia császárnő és királynő nevével viselő 32. sz. gyalogezred parancsnokát nevezte ki. Az új dandárnok május elsejére már elfoglalja új állását Nagyváradon.

* **Belügyminiszteri intézkedések a kivándorlások ügyében.** A belügyminiszter a vármegyék és városok első főtisztviselőjéhez intézett leiratában tudatja, hogy az amerikai Egyesült államok budapesti főkonzulátusának értesítése szerint az Észak-Amerikába szóló utleveleknek láttamozásáért, illetve hitelesítéséért 2 dollár, illetve 9 korona 92 fillér díj fizetendő. A belügyminiszternek egy másik körrendelete szerint a kivándorlóknak, kik esetleg Dél-Afrikába szándékoznak kivándorolni a partraszállás csak azon esetben engedtetik meg, ha 20 font, azaz 480 korona készpénz birtokában vannak. Az angol hatóságok ezen rendelkezésétől csak oly esetben térnek el, ha a kivándorló egy munkás szerződést tud felmutatni, mely a helyi hatóságtól és az indulási kikötő angol konzuljától van látta-mozva.

* **Az olasz plébánia templom környéke.** A várad-olaszi r. kath. templom építése a befejezéshez közeledik. A templom építésével egyidejűleg rendezik a templom környékét is s a mostani kőszobor helyére diszes ércszobrot készített az egyházmegye. *Vinkler* József v. püspök, a nagyvárad 1. sz. egyházmegye nevében átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben értesíti, hogy a ft. káptalan a templom kerítésének rendezését, a város által kijelölt új vonalban elfogadja s kiépített s egyben arról is értesíti a várost, hogy az új szoborra nézve elfogadta *Tóth* István szobrász tervét. Kéri, hogy a környék szépsége érdekében a szobor mellett levő villamos transzformátorházikót a város helyeztesse be a templom kertjébe.

* **A szinügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szinügyi szakbizottsága szombaton, április 22-én délután 3 órakor ülést tart.

* **A 48-as népkör fennállásának negyedszázados jubileuma.** A nagyvárad 48-as népkör rövid idő múlva fennállásának negyedszázados jubileumát üli s a kör kebelében már megindult a mozgalom a nevezetes nap méltó megünnepelésére vonatkozólag. Mint értesülünk tervbe van véve diszgyűlés, bankett, táncmulatság, azonkívül a jelenlegi tisztikart és választmányt csoportképen örökítik meg. Ez ügyben most ülést hívtak össze, melyre következő meghívót bocsátották ki:

„A nagyvárad 48-as népkör» választmánya f. évi április hó 21-én, *pénteken* délután 6 órakor (Szent László-tér, Zsiga-ház) gyűlést tart, melyre a kör választmányának tagjai ez uton is meghívotnak.

* **Püspök a gyóntatószékben.** Majláth püspöknek, úgy látszik az apostolkodásban méltó társa akadt az új kassai coadjutorban, kinek első néhány heti működéséről a következőket írja az Alkotmány: *Fischer-Colbrie* Ágost segédpüspök alighogy székhelyére érkezett, már is tevékeny részt vesz a katolikus közélet mozgalmaiban. Így személyesen tartotta a *husvéti lelkigyakorlatok* előadásait a római katolikus *tanítónőképzetben* és azok befejeztével április 15-én egész délután gyóntatta a tanítónőképzet növendékeit. Április 16-án délután a zárdai *polgári leányiskola* növendékeit gyóntatta, április 18-án délután a kassai királyi *javitó intézet* növendékeinek a gyóntatásában vett részt, a nagyhet utolsó négy estéjét pedig a katolikus *legényegyesületben* fogja tölteni a lelkigyakorlati szentelmélkedések tartásával és a legényegyleti tagok gyóntatásával. A püspök továbbá lelkesen buzgólkodik a kassai *jogakadémiai Szent Imre Körnek* létesítése körül. A Kör, amelynek megalakítására harmincz névszerint aláírt kassai katolikus joghallgató nyomtatott felhívásban szólítja fel a kassai kir. jogakadémia katolikus hallgatóit, szervező közgyűlését valószínűleg április 29-én tartja meg. A megnyitó beszéd megtartására *Fischer-Colbrie* Ágost segédpüspök *Majláth* József grófnak ígérte meg.

* **Agyonnyomta a hegyszakadék.** Élesdi tudósítónk megrendítő szerencsétlenségről értesít bennünket. *Ungar* Mihály élesdi lakos Dános községbe akart menni tegnap délelőtt. Ungur már közel volt Dános határához, mikor az esőzések következtében meglazult föld megcsuszott s maga alá temette a szerencsétlen embert. Az esetet több ember látta, kik segítségére mentek Ungurnak, de már késő volt, mert mire kiásták a szerencsétlen embert a hegyszakadék alól, már halott volt.

* **A király egészsége.** A bécsi *Zeit* ma reggeli számában feltűnő keltő cikket ír a király egészségi állapotáról. A melankólikus hangon tartott közlemény elmondja, hogy a király ma még tüntetően jó állapotban van, de vasszigorussággal tartania kell magát orvosi rendelkezéséhez. Teljesen visszavonultan kell élnie, nem látogathat nyilvános ünnepeket és bálokat, kedvteléseitől is eltiltották, így például lovagolni semmi körülmények közt nem szabad s csak a vadászatot engedik meg neki hébe-korba az orvosok. Leginkább ideges ingerlékenység gyöttri, melyet a legutóbbi idők kellemetlenségei fokoztak. A hosszú évek át megszokta, hogy ezer és ezer szem pihenjen rajta s így bármikor erővel uralkodni bír magán, ennek köszönhető, hogy a király állapotának komolyabbá válásáról kevesen szereznek közvetlen meggyőződést.

* **Fegyvergyakorlatok a háziezrednél.** A folyó évi tavaszi fegyvergyakorlatok a 37. gyalogezredhez tartozó tartalékos és póttartalékos legénység részére két 13—13 napos csoportban tartatnak meg. Az első csoport május 22-én vonul be s június 3-án lesz szabadságolva, a második csoport június hó 5-én vonul be és június hó 17-én lesz szabadságolva. A behívó jegyek mindkét csoportra ki lettek már küldve a 37. hadkiegészítési kerületi parancsnokságtól. Egy-egy csoportba 880 ember lett behíva. Az őszi gyakorlatok szintén két, és pedig egy 13 és egy 16 napos csoportban tartatnak meg, melyeknek pontos határideje később lesz megállapítva. Akkor egy-egy csoportba anynyi tartalékos és póttartalékos legénység lesz behíva, hogy minden egyes századhoz csoportonként 36—36 ember jusson. A folyó évben a nem idehaza tartózkodó tartalékos és póttartalékos legénység behívása és bevonulása tekintetében következő újítás lépett életbe: Eddig minden 37. gyalogezredhez tartozó katona fegyvergyakorlatra minden esetben — bárhol tartózkodott is — közvetlen a 37. gyzr. hivatott be; ha azonban tartózkodási helyéhez legközelebb eső hason jegyvernemű csapat is volt, akkor azon csapat is tölthette. A f. évben már az idegen hadtest területén tartózkodó legénység behívása úgy történt, hogy a tartózkodási helyéhez legközelebb eső hason jegyvernemű csapathoz és azon csapat részére megállapított fegyvergyakorlati időszakra hivatott be. Például, ha valamely 37. gyalogezredbeli tartalékos Budapesten tartózkodik, már egyenesen Budapestre a 32-ik gyalogezredhez lett behíva, ahova köteles bevonulni akkor is, ha tartózkodása a behívás megtörténte után változik. Viszont azon idegen hadtestbeli fegyvergyakorlatra köteles gyalogsági tartalékosok és póttartalékosok, a kik a 7-ik hadtest területén állandóan tartózkodnak, azon 7-ik hadtestbeli gyalogezredhez lettek behíva, melyik az állandó tartózkodási helyükhöz legközelebb eszedhez tartozó, Nagyváradon lakó gyakorlatra köteles tartalékos vagy póttartalékos a nagyvárad 37. ezrednél fog részt venni a fegyvergyakorlaton. Ezen alkalommal figyelemztetettek, hogy a kitűzött bevonulási napon már reggel 7 órakor jelenjenek meg a várban bemutatás végett, hogy még a délelőtti folyamán felöltöztethetők legyenek és a gyakorlaton is részt vehessenek, mert ellenesetben figyelemleg lennének büntetve és arra is kötelezve, hogy a késési időt utánpótolják, mikor bajtársaik már haza bocsájtatnak.

* **A szociálisták rendezkedni akarnak.** A nagyvárad ipartestületi betegsegélyző pénztárra vetették ki most hálójukat a szocialista munkások s a vezetést és irányítást a kezeik közzé akarják kaparítani. Az igazgatóságban levő szocialista érzelmű tagok az alapszabályokat akként akarják módosítani, hogy az elnök hatáskörét megszorítsák s a tisztviselők véglegesítését eltöröljék s ezen állásokat szociálistákkal töltsék be. Az I. foku iparhatóság némi módosítást helyben hagyott, de a tisztviselőkre kimondotta, hogy szerzett jogokat nem lehet eltörölni. Ez ellen felebezték. A városi tanács a módosításokat elve-

tette, mert a módosítás az igazgatóságot rendszer működési körétől elvonná s felesleges terhet róna rá.

* **Zugkiállítások.** Az utóbbi időben W. Hähnel (Magdeburg Hohepforte-strasse 35-felhívásokat küld szét, melyekben Berlin, Hannover, Königsberg, Brüsszel, Amszterdam, London, Páris, Florenz és másutt tartandó kiállításokon való részvételre hívja fel az iparosokat és gyárosokat.) A nevezett által szétküldött prospektusokból kitűnik az, hogy az egyes iparosok képviselétéért általánosságokat vesz, melyek akkor is fizetendők, ha az aláíró részt nem vesz; éppen azért ily kiállításokkal szemben a legnagyobb óvatosságot ajánljuk.

* **Kézzelem nem szabad nyulat fogni.** A belügyminiszter legújabb döntése szerint a vad nem magán tulajdon, hanem gazdátlan jószág, aki tehát vadat tulajdonít el, az lopást nem követett el. Aki azonban a vadat kézzel fogja meg, az a vadászati törvényekkel jön ellentétbe, mert kihágást követ el. E fölötti ítélkezés pedig a közigazgatási hatóság dolga.

* **Himlő-oltás.** Nagyváradi város területén a hivatalból eszközözendő védhimlőoltásokat a városi tisztviselők folyó év április 30-ikától kezdve, folytatólag minden vasárnap délelőtt 9 órától 11 óráig az újárósi tűzoltó laktanya nagytermében fogják megtartani. Gerő Ármán felhívja a szülőket, gyámokat, kereskedőket és iparosokat, hogy a még be nem oltott, vagy újraoltásra kötelezett gyermekekkel, — illetve tanoncokkal a jelzett helyen annál is inkább jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a törvény értelmében szigorú büntetésben fogja őket részesíteni.

* **Zsebtolvajlás.** Özv. Varga Györgyné tegnap délelőtt a piacon zöldséget akart vásárolni, időközben azonban zsebében levő erszényét magához váltotta egy eddig még ismeretlen idegen. Az erszényben 69 korona 20 fillér volt.

* **Halálozás.** Tegnap számunkban késő éjjel kapván a hírt, rövidesen megemlékeztünk arról a hirtelen előtört sulyos csapásról, mely városunk egyik legelőkelőbb kereskedőjét Kádár Jánost és kiterjedt családját mély gyászba borította. Kádárné kedden este az üzlet zárása után teljes jókedvvel, egészséggel ment haza az üzlettől pár lépésnyire levő lakásra s a derék urasszony, példás családanya 11 órakor már halott volt. Szívszélhűdés ölte meg, hiába állták körül ágyát három orvos is. A csak néhány perczig haldokló urnó hült tetemeire fájdalmas zokogással borult férje, három apró gyermeke s édesanyja. A részvét általános az egész városban Kádár és az árvák irányában. Ugyanis mióta Kádár beteg, neje vezette a nagy virágzó üzletet kiváló ügyességgel s férfinak is becsületet valló erélylyel. Az elhunyt urasszony Nagyváradi néhai derék kiváló polgárának Tóth Ferencz szabónak volt leánya. A temetés ma délután 4 órakor lesz az Áldás-utcai Guttmann házból. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki a megrendítő csapásról:

Kádár János úgy maga, mint kiskorú gyermekei: Ferike, Ilonka és Janika, valamint az alulirott rokonság, mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb feleség, hűn szerető anya, jó gyermek, testvér, sógornő és rokon, néhai Kádár Jánosné, szül. Tóth Erzsébet folyó évi április hó 18-án, éjjel 11 órakor, szívszélhűdés következtében, életének 42-ik, boldog házasságának 17-ik évében történt váratlan elhunytát. — A megboldogult földi maradványai e hó 20-án, csütörtökön déltől 4 órakor fognak az áldás-utcai gyászszobából, az ev. ref. egyház szertartása szerint az újárósi központi temetőben örök nyugalomra tetetni. — Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívhatnak. Nagyváradi, 1905. április 19. Áldás és béke poraira! Édes anyja özv. Tóth Fe-

renczné. Anyósa özv. Kádár Agostonné. Testvérei: Mária, özv. Schlosser Gusztávné és gyermekei; Kálmán és neje Bosznay Irma, Juliska férjével Biró Józseffel és gyermekeivel; Ferencz és neje Orosz Ida, Róza férjével dr. Horváth Károlylyal és gyermekeivel. Sógornői és sógornői: Kádár Béla, Kádár Gyula és neje, Kádár Géza és neje, Kádár József és neje, Kádár Irén és férje, Kádár Ödön és neje.

* **Öngyilkos jegyző.** Belényesről jelenti tudósítónk, hogy Onuca Tivadar belényeslázi jegyző tegnap föbelötte magát és meghalt. Az öngyilkos jegyző már régebb idő óta áll a vármegyei közigazgatás szolgálatában s felebbvalói szorgalmas kötelességtudó tisztviselőnek ismerték, ki a néppel is tudott bánni és így községében általános becsülésnek örvendett. Onuca napokkal ezelőtt búskomor lett s azóta egész idejét hivatali helyiségében töltötte és nem igen érintkezett senkivel. Hogy mi az öngyilkosságnak tulajdonképpen oka, azt nem sejtí senki sem.

* **Letartóztatott sikkasztó.** Hartman Aladár kereskedő alkalmazottja Aron Samu még néhány héttel ezelőtt 64 koronát kapott gazdájától, azon megbízással, hogy a főtrafikban dohányterméket vásároljon. A legény nem sokára visszatért a főtrafikból és sirva panaszkodta el, hogy a pénzt elveszítette. Gazdája hitelt is adott eme mesének, Aron Samu azonban az ünnepekre való különös tekintetből erősen ki ruházkodott, mondhatni: tetőtől talpig. A gyanút fogott kereskedő vallatásra fogta a legényt, aki szemérmes pironkodások közepette leismerte, hogy a 64 koronát nem is annyira elveszítette mint inkább magánczéljaira fordította. Az előnyösen kiruházkodott fiatalembert a rendőrség a tegnapi napon a büntető járásbírósnak szolgáltatatta át.

* **Ellopott ruhák.** Klein Mórné Uri utca 30 sz. alatti lakásában a szoba ur szobájában levő szekrényből tegnap délelőtt eltűnt három rend ruha 120 koronna értékben. Az eltűnt ruhák nem is annyira a szobaur tulajdonát képezték, mint inkább Klein Mórné fiát, károsult asszony panaszára a rendőrség folyamatba tette a nyomozási eljárást.

A tandij az egészen kezdőknek a teljes két óra 14 korona, a haladóknak — 10 korona. A beiratások Szilágyi Dezső utca 11. szám alatt eszközölhetők. D. e. 10 órától, d. u. 5 óráig. 1130.

Pannónia étterem és télikert.

Első minőségű Dréher-féle **KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Husvéti ünnepekre divatos árú *olcsó beszerzésére* ajánljuk a **Fábry Testvérek keresztény áruházát** felkeresni, bővebb felvilágosítást a czég mai hirdetésre nyujt.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteller Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

IRODALOM.

Katholikus pedagogia. A kitűnő folyóirat Gyürky Ödön szerkesztésében immár hetedik évfolyamát futja, a kath. tanügyi körök egyre növekvő érdeklődése és pártolása mellett. A most megjelent 6. füzet tartalma a következő: A keresztény nőnevelésről. (Az V. Orsz. Kath. nagygyűlésen mondotta: Mayer Béla v. püspök.) — Aristoteles fontossága a középkorban. Irta: Bihari Ferencz, főgimn. tanár. — Olasz közoktatási állapotok és reformok. Irta: Vetéi József dr. — John Locke. (Halálának kétszázados évfordulóján.) Irta: Bihari Ferencz, főgimn. tanár. — Deák otthon. (Folytatás.) Irta: Mary Engdler dr. igazgató. — Vegyesek: (Nagyfontosságú kérdések. — Lefokozott kath. képzők. — Várady Károly főigazgató.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Rókk-Szilárd-utca 8 szám, III. em. 12.

Igazságszolgáltatás.

Felmentve a rablás vádjától. A nagyváradi királyi törvényszék, mint esküdtbíróság az április havi ctykluson semmi különös érdekességű pert sem tárgyalt. Tegnap is egy kisebb rablási esetet tárgyaltak, melynek vége az lett, hogy a vádat elejtették a vádlottak ellen, mert kisért, hogy nem csak rablás esete nem forog fenn, hanem még jogtalan elcsatás sem.

Ez év január havában történt, hogy három fiatal gyerek: Zorda Juon, Fanku Thalás és Pántya Illés egy kosár szilvát elvettek társuktól Papp Jánostól. A gyermekes csínyért rablás büntette miatt vonták felelősségre a vádlottakat.

Az esküdtzéki tárgyalás folyamán, melyen Csulyok Bél dr. elnökölt, Gáthy Bálint királyi ügyész elejtette a vádat s ennek alapján a törvényszék felmentette a három fiút a vád és következményei alól.

Elitelt nemzetiségi igazgatók. A temesi vári büntetőtörvényszék mint eskü 71 bíróság kedden késő estig tárgyalta Gáspár Mihály román segédlelkésznek a sajtópörét. A lelkész, akit a királyi ügyészség azzal vádolt, hogy erősen igazgató a magyar nemzet és a magyar államellen, a Lugoson megjelent Drspelul, című román nyelvű lapban tette köze az inkriminált cikkeit. Az esküdtek vétkeinek mondták ki vádlottat a magyar nemzet ellen elkövetett igazgatóban, és ezért a törvényt alkalmazó bíróság Gáspár Mihályt *tíz hónapi államfogházra* és 400 k pénzbüntetésre ítélte, a lap szerkesztőjét: Petrovics István lugosi ügyvédet, továbbá hónapi államfogházra és 4—400 korona pénzbüntetésre ítélte. A három vádlott az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett le.

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangu cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi kalapok, fehérneműek, nyakkenők és mindennemű uri divatcikkék legolcsóbb árak mellett csakis **REICHARD-áruháza** ezégnél **Fő-utczán, szerezhethők be.** Telefon: 207. sz. Vidékre árjegyzék is küldetik.

x **Állandó táncintézet.** Antalfiné folyó hó 29-én fejezi be a két óra hirdetés tánc-tanítást és május hó 1-től újabb két óra terjedő tánc-tanítási kurzust nyit, melyre a t. szülők becses figyelmét felhívjuk. A tanítás 6-tól 8-ig gyermekeknek; 8-tól 10-ig a felnőtteknek.

A kollégiális. Egyik nagyváradai biztosítási intézet nem akarta az ügynökének kifizetni a jutalékot, azért, mert az illető ügynök által kötött ügyletek nagyrésze nem vált be. Az ügynök megfenyegette a titkár:

— Van nálam két biztosítási ajánlat, azokat máshoz viszem, ha jutalékomat nem fizetik! S minthogy a jutalékot nem kapta meg, el is vitte a két egyént más társasághoz.

Kapta magát erre a titkár s körlevélben figyelmeztette az összes váradai intézeteket, hogy az illető ügynök *szélhámos*, azzal üzleteket ne kössenek. Az ügynök megtudta ezt s a titkár feljelentette rágalmozásért.

A tárgyaláson azzal védekezett a vádlott, hogy ő *közérdekből* járt el s *kollégiális* figyelmeztetést adott a kartárs uraknak. Ezt a védekezését azonban nem vették semmibe s minden kollégiális érzés dacára 40 koronára ítélték.

SPORT.

Váradai vívók győzelme.

A szegedi vívóegyesület f. hó 15-én és 16-án tartotta meg a szokásos vívóversenyét, melyen városunkból *Cavallár Odön* honvéd-főhgy, *Somogyi Pál* honv. főhgy és *Szűts Sándor* honv. hadnagy vettek részt, kik mindhárman *Orbán Sándor* hadapródiskolai vívómester tanítványai, kinek ismert, szakszerű iskoláját újból bizonyítja az, hogy az országos versenyen mindhárman előkelő helyet vívtak ki maguknak.

Az I-ső osztályu főverseny körvívásban *Cavallár Odön* fghy, mint 2-ik nyert: arany érmet és Szeged város tiszteletdíját egy győnyörű márvány Gladiátor-t. *Cavallár fghy*, ki a múlt hónap 23-án a helyorségi tiszti vívóversenyen első díjat nyert, csak erős küzdelem után tudta kivívni magának a második helyet, mi azt bizonyítja, hogy az ország legjobb vívóival kellett mérkőznie.

Somogyi Pál fghy, mint 4-ik nyert: aranykeretes ezüstérmét és a 14. utász zászlóalj tiszteletdíját. *Szűts Sándor* hadnagy, mint 6-ik nyert: egy aranykeretes ezüst- és egy nagy ezüst érmet.

Orbán Sándor vívómester, mivel három tanítványát az I. osztályba sorolt, nagy ezüst érmet és elismerő oklevelet kapott.

Buzditsa ez a siker azokat, kik e nemes, testedző sportnak hódolnak, és buzditsa a helybeli Torna Kör-t is, amelynek *Orbán Sándor* ügyes és kiváló vezetője.

TÁVIRATOK.

A király a fővárosba jön.

Budapest, április 19. (Saját tud. táv.) Bécsből érkezett hírek szerint ő Felsője a király április utolsó hetében, vagy május elején Budapestre fog jönni politikai ügyek döntése miatt. A király utazására eddig még semmi intézkedések sem történtek.

Kossuth betegsége.

Budapest, április 19. (Saját tud. táv.) *Kossuth Ferencz* még most is izületi lobbal fekszik betegen s így politikai vitákban nem vehet részt. Az ellenzéki politikusok elhatározták, hogy *Kossuthot* arra kéri fel, hogy helyettesítésével valakit bizzon meg. Hír szerint *Kossuth* helyettesítésére *Thaly Kálmánt*, vagy *Gulner Gyulát* kéri fel.

Változás a kabinetben.

Budapest, április 19. (Saját tud. táv.) Politikai körökben a leghatározottabb formában arról beszélnek, hogy közvetlenül az ünnepek után változás fog történni a magyar kabinetben, amennyiben

Hieronymi Károly és *Berzeviczy Albert* miniszterek tekintet nélkül arra, hogy a felség felmenti-e az egész kabinettet a további működés alól, távozni fognak.

Gróf *Khuen-Héderváry Károly*, ki jelenleg hédervári birtokán időzik, ma Tisza megbízásából Bécsbe utazott és arra kérte a királyt, hogy intézkedjék a két miniszter helyettesítéséről.

Japán minisztertanács.

Budapest, április 19. (Saját tud. táv.) Tokióból jelentik, hogy legközelebb minisztertanács lesz, melyen a mikádó is részt vesz.

Budapest április 19. (Saját tud. táv.) A japán minisztertanács tiltakozik a francia kormánytól azért, mert a francia kelet-ázsiai kikötők gyakran vendégül látják az orosz hadihajókat.

Marokkói kérdés.

Berlin, április 19. Különböző lapok jelentése szerint a francia nagykövet tegnapi megjelenését a rendes keddi látogatásán a külügyi hivatalban a marokkói kérdésre vonatkozó beszélgetésre használta fel. A beszélgetés tartalmáról mitsem tudni.

NYILTTÉR.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára *varrógép,*
kerékpár alkatrész- és fel-
szerelésekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár épület).

Nagy választék *acetylen-lámpa lég-*
tömő és gummiköpenyben. Szakszerűen
berendezett *nagy javító MŰHELY*
Emalírozás, nickelezés és bármilyen
javítások pontosan és jutányosan esz-

közöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány
Atila, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becses pártfogását kérve, vagyok ki-

váló tisztelettel

özv. Jüngling Józsefné.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8-9-ig
d. u. 2-4-ig

Kossuth Lajos-utca

(Mezey-ház)

Nincs lehetetlenség! E már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszert** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Kleinféle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfügők, lánczok, karpereczek, jójouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, víz-, láb-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Óra, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. ápr. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.05
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	1.69
Osztrák járadék papírban	— — —	100.10
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	161.—
Osztrák mszgy bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	775.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	664.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	657.75
20 frankos arany (Napolondor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	117.12
London vista	— — —	239.85
Páris vista	— — —	95.35
márkás 20 arany	— — —	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, csemege és vadaskereskedése

Nagyvárad,

(Moskovits-palota.)

Telefon 17 251.

Ajánlja mindennemű csemege különlegességeit. Nagyválaszték mindenféle **Sajtokban, Liptói, Székely juh turó, füstölt, olajos és páczolt Halak, Konzervek, Caviár, Angolna, Délgyümölcsök, Aszalványok, Californiai baraczk, Aszalt szilva** külön **asztali borok, naponta friss tej, vaj és darált mák.**

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

A Rimanóczy fő-utcza házában 15 év óta fennállott *nagy áruházunkat* a ház lebontása és újra építéséig kénytelenek voltunk folyó évi októberig ideiglenesen a Széchenyi-szálloda mellett ujonnan épült Moskovits-palotában (Maár és Szabó füszerüzlete) Telefon az egész megyében 76. sz. mellett a Fő-utczán elhelyezni. Telefon az egész megyében 76. sz.

Nem, kimélve semmi áldozatot, üzletünket a n. é. vevő-**Tavaszi és nyári idényre** a legjobbnak elismert és közönség érdekében finom árukkal a legjobban rendeztük be. legegánsabb női, férfi és gyermek fekete és színes **cipőink** meglepő nagy választékban megérkeztek. Uri és fiu angol és olasz **kalapkülönlegességek** Férfi, fiu és gyermek szalma kalapok, turista ingek és övek, gyermek torna-ingek, sűrű drapp és világos sárga spangnis cipők, 3000 drb **nyakkendő ujdonságok**. Glacé és selyem keztyük, női, férfi és gyermek **harisnyákban** feltűnő szép áruk. Nyári férfi fehér és színes **ingekben** meglepő szép új minták. Rőfös és rövidáru osztályunkban crettonok, sephirek, fekete női ruhaszövetek, schiffonok, vásznak, csipkék, szalagok, arczfátyolok, női bőr- és selyem-**övek**. Ridikülök és még ezerféle czikkeek dus választékban. Miután ezen aruraktárunkat **őszig, a költözés idejére** kiárusítani akarjuk, áruinkat **meglepő olcsó árban** árusítjuk és így minden vevő érdeke teljes szükségletét nálunk fedezni.

Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, biztosítva mindenkor lelkiismeretes kiszolgálásunkról. — Tisztelettel:

Fábrya Testvérek Olaszi, Fő-utcza Moskovits-ház.

Benzinmotorok, gőzcseplőkészletek aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának
vezérügynökségénél Budapest, V., Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk.

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:

NAGYVÁRAD-VELENCE, 194. SZÁM.

Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:

Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)

Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve 10—25 forintig, sami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. 100.000 drb. nemes rózsza. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szőlő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a várad-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.